§
13–16

Vuoigatvuohta geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela duopmostuoluin

13§ Dat gii lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš riekteáššis dehe áššis hálddašanrievttis, diggerievttis, eanan- ja birasduopmostuolus dehe mearrariektestuolus diggebires, mii ollásit laktásit gielddaiguin *Jiellevárri, Haparanda, Giron, Bájil* ja *Övertorneå* lea riekti geavtit suomagiela dehe meänkieli riekteášši dehe ášši gieđahallamis, jus riekteáššis dehe áššis lea čanastat soames dáiguin gielddaiguin. Seamma guoská sámegiela dakkár duopmostuolus duopmobiriin mii ollásit dehe belohahkii laktásit gielddaiguin *Árjepluovve, Jiellevárri, Johkamohkki* dehe *Giron*, jus riekteáššis dehe áššis lea čanastat soames dáiguin gielddaiguin.

Riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela go guoddala duomu dahje mearrádusa ovtta riekteáššis dahje áššis mat duopmostuolut, mat namuhuvvot vuosttaš gurgadasas dán páragráfas, leat mearridan.

14§ Riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela riekteáššiin dehe áššiin duopmostuoluin 13 § siskkilda rievtti addit áššebáhpiriid ja čálalaš duođaštusa dán gillii, riekti oažžut dáid áššebáhpiriid mat gullojit riekteáššái dehe áššái njálmmálaččat jorgaluvvot dán gillii ja riekti njálmmálaš gieđahallamis duopmostuolus sárdnut dán giela. Duopmostuollu galgá jorgalit áššebáhpiriid ja čálalaš duođaštusaid ruoŧagillii, jus dat eai leat čielgasit dárbbašmeahttumat. Muđuinai galget duopmostuolut viggat geavahit unnitlogugielaid iežaset oktavuođaiguin oasálaččain dehe su sadjásaččain.

Buot riekteáššiin ja áššiin mat siskkildit rievtti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela duopmostuoluin 13 § jelgii oasálaččas dehe sadjásaš oasálaččas, geas váilu lágalaš veahkki, riekti gáibádusas oažžut duopmomearrádusa ja duopmoákka dehe mearrádusa ja mearrádusákkastallama čálalaččat jorgaluvvot dán gillii.

15§ Dat gii háliida geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela ášši gieđahallama áigge duopmostuolus 13 § jelgii galgá gáibidit dan oktavuođas go ášši álggahuvvo dehe vuosttas geardde oasálaš galgá geavtit sátnevuorus áššis. Gáibádus oažžut jorgalusa 14 § goalmmát čuoggá jelgii galgá buktot ovdan vahku siste das go duopmu dehe mearrádus lea dieđihuvvon, jus dakkár gáibádus ii leat bukton ovdan ovdal ášši gieđahaladettiin.

Jus gáibádus unnitlogugiela geavtimis dehe jorgalusa oažžumis bukto ovdan maŋŋel go namuhuvvo vuosttas ja nuppi čuoggás dan oažžu hilgut. Dakkár gáibádusa oažžu maid hilgut jus lea čielggas ahte das lea soahpameahttun dárkkuhus.

16§ Jus oasálaččas dehe sadjásaš oasálaččas lea riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela riektegeavvamis dulka galgá adnot 5 ceahki 6-8 §§ ja 33 ceahki 9 § gearregastinlágas ja 50-52 §§ hálddahusproseassalága (1971:291) mearrádusaid mielde (1971:291).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Box 206
351 05 VÄXJÖ
Tel: 010-160 10 00

mucf

Sametinget
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA
Tel: 0980-780 30

Sámediggi
Sámediggi Sámiediggie Saemiedigkie Sametinget

§
17–18

Suomagiella, meänkieli ja sámegiella ovdaskuvlladoaimmas, dihtolágan iežá pedagogalaš doaimmas ja boarrásiidfuolahusas

17§ Riekti ovttaskasaide dihto dáhpáhusas fállat ovdaskuvlla ja dihto iežá pedagogalaš doaimma suomagillii, meänkieli dehe sámegillii heivehuvvo 8 ceahki 12 b § ja 25 ceahki 5 a § skuvlalágas (2010:800).

18§ Riekti ovttaskasaide dihto dáhpáhusas fállat divššu boarrásiidfuolahusa rámmaid siskkobealde našuvnnalaš unnitlogugielain heivehuvvo 8 ceahki. 6-9 §§ sosiálabálvalusslágas (2025:400).

§
19–21

Spiehkastagat & čuovvuleapmi

19§ Jus leat sierra ákkat ráđđehus oažžu dieđihit njuolggadusaid dán ášši birra, ahte dihto ráđđehus vuollasaš hálddahuseiseváldi ii galgga čuovvut 8§. Seammá guoská gielddalaš eiseváldiide maŋŋel go regiovnnat ja gielddat leat ožžon ráđđehusas doaimmahanválddi.

20§ Hálddahuseiseváldiid geavaheapmi dán lágas galgá árvvoštallot. Ráđđehus dieđiha njuolggadusaid dán čuovvovaš ášši birra, man eiseválddiin lea árvvoštallan ovddasvástádus. Dát dárkkistanvástu ii mearkkaš ahte bearráigeahččanvásttus mii iežá eiseválddiin lea ráddjejuvvo.

21§ Eiseváldi mas lea čuovvulanovddasvástádus galgá ráđđe-addimiin, diehtojuohkimiin ja sullasaččain doaimmain veahkehit iežá hálddahuseiseválddiid lága heivehemiin.

1–12 §§

§ 1–5

Oppalaš njuolggadusat

1§ Dát láhka siskkilda mearrádusaid našuvnnalaš unnitloguin, našuvnnalaš unnitlogugielain, hálddahusguovlluin ja rievttis geavahit unnitlogugiela hálddahuseiseválddiid luhtte ja duopmostuoluin. Láhka siskkilda maid mearrádusaid lága heiveheami čuovvumis.

2§ Našuvnnalaš unnitlogut leat juvddálaččat, romerat, sámit, ruotasuopmelaččat ja durdnosleagilaččat Ruota geatnegasvuođa mielde Eurohpáráđi rámmakonvenšuvnna jelgii našuvnnalaš unnitloguid suddjemis (SÖ 2000:2) ja eurohpalaš njuolggadusas riikkaoasi- dehe unnitlogugielas (SÖ 2000:3).

Giellalágas (2009:600) oaidná ahte našuvnnalaš unnitlogugielat leat suomagiella, jiddisch, meänkieli, romani chib ja sámegiella.

3§ Gielddat ja regiovnnat galget dieđihit našuvnnalaš unnitloguide sin vuoigatvuođain ja almmolaš ovddasvástádus dán lága jelgii dain čállosiin maidda láhka čujuha. Seamma guoská stáhtalaš hálddahuseiseválddiid maid doaibma lea mearkkašahtti našuvnnalaš unnitloguide dehe unnitlogugielaide.

4§ Giellalágas (2009:600) namuhuvvo ahte servodagas lea erenomáš ovddasvástádus suddjet ja ovddidit našuvnnalaš unnitlogugielaid. Servodat galgá maid muđui ovddidit našuvnnalaš unnitloguid vejolašvuođaid seailluhit ja ovddidit iežas kultuvrra Ruotas. Máná kultuvrralaš identitehta ovddideapmi ja iežas unnitlogugiela geavaheapmi galget ovddiduvvot erenomážit.

5§ Hálddahuseiseválddit galget addit našuvnnalaš unnitloguide vejolašvuođa váikkuheapmái jearaldagaide mat gusket sin ja nu guhkás go lea vejolaš ráđđádallat unnitloguiguin dakkár jearaldagain.

Vuosttaš gurgadasa jelgii ráđđádallan galgá dáhpáhuvvat dan láđje ahte hálddašaneiseválddiid dollet ráhkaduslaš ságastallama našuvnnalaš unnitloguiguin dárkkuhussan bastit váldit vuhtii sin oainnuid ja dárbbuid eiseválddiid mearrádusaiddahkamis.

Lágas (2022:66) mii guoská konsultašuvnna sámi álbmoga guoskevaš áššiiguin, leat erenoamáš mearrádusat mat gusket konsultašuvnnaid sámi álbmogiin.

5a§ Hálddahuseiseválddit galget erenomážit ovddidit mánáid ja nuoraid vejolašvuođaid váikkuheapmái ja ráđđádallamii jearaldagain mat gusket sin ja heivehit hámiid dasa sin eavttuide.

5b§ Gielddat ja regiovnnat galget dohkkehit ulbmiliid ja rávvagiid sin unnitlogupolitihkalaš bargui.

Dieđut ulbmiliin ja rávvagiin mat leat dohkkehuvvon vuosttas gurgadasa jelgii galget gáibidettiin guđđojuvvot dan eiseváldái geas lea čuovvulanovddasvástádus 20 §.

§ 6–7

Hálddahusguovllut

6§ Suomagiela hálddahusguovlun dárkkuhuvvo gielddat *Botkyrka, Eskilstuna, Jiellevárri, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Giron, Köping, Bájil, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar* ja *Övertorneå* Meänkieli hálddahusguovlun dárkkuhuvvo gielddat *Jiellevárri, Hápárándi, Giron, Bájil* ja *Övertorneå*.

Sámegiela hálddahusguovlun dárkkuhuvvo *Árjepluovve, Árviesjávrrie, Bïerje, Jiellevárri, Herjedaelie, Johkamohkki, Giron, Likssjuo, Málåge, Suorssá, Lusspie, Straejmie, Ubmeje, Vualtjere, Ååre, Älvdaelie* ja *Staare*.

7§ Ieža gielddat go dat mat namuhuvvot 6 §:ás sáhttet ohcama maŋŋel beassat suomagiela, meänkieli dehe sámegiela hálddahusguovlun. Ráđđehus váldá mearrádusa das ahte gielda beassá gullot hálddahusguvlui.

Gielda mii gullo hálddahusguvlui ráđđehusa mearrádusa mielde sáhttá ohcat ráđđehusas beassat eret hálddahusguovllus. Ráđđehus oažžu mearridit eret beassama jus leat erenomáš losses ákkat.

Ráđđehus oažžu dieđihit rávvagiin laktáseamis ja eret beassamis hálddahusguovllus.

§ 8–12

Vuoigatvuohta geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela eiseválddiin

8§ Ovttaskasas lea riekti geavahit suomagiela, meänkieli sihke sámegiela iežas njálmmálaš ja čálalaš oktavuođaiguin hálddahuseiseválddiiguin maid geográfalaš doaibmaguovlu ollásit dehe oassái guoská unnitlogugiela hálddahusguvlui. Dát guoská áššiid maidda ovttaskas lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš, jus áššis lea čanastat hálddahusguvlui.

Jus ovttaskas geavaha suomagiela, meänkieli dehe sámegiela dakkár áššis, eiseváldi lea geatnegas addit njálmmálaš vástádusa seammá gillii. Ovttaskasas geas váilu juridihkalaš veahkki lea riekti dan lassin gáibidit čálalaš jorgalusa mearrádusas ja mearrádusa ágga áššis suomagillii, meänkieli dehe sámegillii.

Eiseváldi galgá muđuinai viggat váldit vuostá ovttaskasaid sin gillii.

9§ Olggobealde hálddahusguovlluid lea ovttaskasas riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela njálmmálaš ja čálalaš oktavuođain hálddahuseiseválddiiguin áššiin maidda ovttaskas lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš, jus ášši sáhttet gieđahallat bargit geat máhttet unnitlogugiela.

10§ Ovttaskasas lea álo riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela iežas čálalaš oktavuođain *Riikkabeivviid áittardeddjiin* dehe *vealahanáittardeddjiin*. Seamma guoská ovttaskasa čálalaš oktavuođain *vuoigatvuođakánsleriin, Dáhkáduskássain, Vearrodoaimmahagain* ja *Bargogaskkusteddjiin* áššiin main ovttaskas lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš.

11§ Hálddahuseiseválddit galget viggat gávdnat bargiid geat máhttet suomagiela, meänkieli dehe sámegiela gos dat dárbbahuvvo ovttaskasa oktavuođain eiseválddiiguin.

12§ Hálddahuseiseválddit ožžot mearridit sierra áiggiid ja sierra báikkiid váldin dihte vuostá ovttaskasa gii sárdnu suomagiela, meänkieli dehe sámegiela, sihke atnit sierra telefovdnaáiggiid.

13–21 §§